

ANÀLISI DE LES DADES DE LA MEMÒRIA DEL CITE 2009

Les dades ens mostren una reducció de 1888 persones ateses el 2009 en el total de les 47 oficines del CITE a Catalunya en relació amb l'any anterior, tot i que una gran part d'aquesta disminució està vinculada al tancament de les oficines de Reus i Sant Feliu de Llobregat. Tanmateix, també posa de manifest els efectes de la crisi econòmica que ha comportat una reducció significativa de l'arribada de noves persones.

Pel que fa a la distribució per gènere, hi ha un descens molt lleuger de dones, han passat del 51,4% a 50% del total.

El percentatge de visites per persones es manté en 1,5 visites per persones. Tot això demostra una certa estabilitat en el funcionament de les oficines del CITE. A més, s'han de destacar les assemblees informatives fetes en total Catalunya durant l'any 2009 per explicar les modificacions de la llei d'estrangeria, on hi va participar prop de 4.000 persones.

CONSULTES

El nombre de consultes per persona tampoc no ha canviat: 3,7, tot i que sí han canviat els tipus de consultes més importants. Així observem com hi ha hagut una baixada important de consultes sobre permisos inicials de treball, segurament fruit de la crisi econòmica i de l'atur, ja que són poques les empreses que contracten en origen, però també per les limitacions del catàleg trimestral de difícil cobertura i del contingent, que han tingut un efecte molt important sobre la baixada de la contractació en origen.

També han baixat les consultes per reagrupament familiar, de 14% al 2008 al 12,71% al 2009. En aquest sentit, la campanya feta al 2008 pel ministre Corbacho sobre l'arribada alarmant de persones reagrupades no té cap justificació, més enllà de la voluntat de retallar un dret fonamental com és el dret de viure en família.

Les consultes que més han pujat són l'arrelament social i les renovacions de permisos de residència i treball. Això demostra que al 2009 han augmentat les persones usuàries del CITE que porten, en el cas de l'arrelament social, almenys 3 anys a Catalunya en situació irregular. Pel que fa a les renovacions, posen de manifest l'estabilització del fet migratori, però també una certa inquietud entre les persones estrangeres vinculada a la crisi econòmica i a les dificultats de renovació de les seves autoritzacions per trobar-se en atur o no haver pogut cotitzar el mínim exigint per fer-ho.

PER PAÏSOS DE PROCEDÈNCIA

El col·lectiu marroquí continua sent el més nombrós, el primer en nombre d'usuaris del CITE, però cal destacar l'augment important del col·lectiu bolivià, que ha desplaçat a diversos col·lectius en els darrer anys, i que en relació amb el 2009, ha fet baixar el col·lectiu equatorià al tercer lloc.

Els 5 primers països són el Marroc, Bolivià, Colòmbia i Perú. Ha desaparegut com a usuari del CITE el col·lectiu romanès, des de la plena incorporació de Romania a la Unió Europea. Els ciutadans romanesos són ja ciutadans europeus de ple dret i ja no necessiten fer cap tràmit d'estrangeria.

EDAT

No hi ha cap canvi en el repartiment per edat de les persones usuàries del CITE: la majoria es troben en edat laboral, en la franja entre 18 a 51 anys (87,2%).

HABITATGE

La majoria de les persones usuàries del CITE viuen amb la família, el 67,6% del total, el 18,5% comparteixin pis amb amics i el 9,5% viuen sols. Viure amb la família és el més habitual entre les persones immigrades i això està relacionat amb que el 45,67% de les persones usuàries són persones

casades. Això també marca una tendència d'estabilitat i voluntat de permanència i integració.

ESTUDIS

Cal destacar, com ho hem fet en totes les memòries del CITE d'anys anteriors, el potencial de qualificació acadèmica entre les persones immigrades, un potencial que no està reflectit en les categories d'ocupació. I que representa un potencial desaprofitat que podria aportar molt al canvi del model econòmic a Catalunya, ja que el 49,1% tenen estudis mitjans, professionals o universitaris. En qualsevol anàlisi i mesures contra la desocupació entre les persones immigrades, s'ha de tenir en compte aquest potencial a l'hora de definir el tipus de formació adequat i la sortida de l'atur.

CONeixEMENT DE LES LLENGÜES

Es confirma la tendència d'anys anteriors que augmenta cada vegada més el percentatge de persones estrangeres que declaren que entenen el català: un 55% entenen el català, davant de només el 6% que el parlen i el 5% que l'escriuen. Malgrat les deficiències i a vegades la manca de recursos que s'hi destinen, això demostra el resultat positiu de les polítiques de normalització lingüística adreçades a les persones estrangeres.

SITUACIÓ LEGAL

Cal destacar un lleuger descens de les persones en situació administrativa irregular: la irregularitat ha baixat de 45,3% l'any 2008 al 43% l'any 2009. Malgrat que les dades del CITE no es poden extrapolar directament al conjunt de Catalunya per l'especificitat del nostre col·lectiu, sí que serveixin per mostrar les tendències que afecten el conjunt de persones estrangeres residents a Catalunya entre el 2008 i el 2009. Si tenim en compte les persones empadronades, 1.150.000, i el permisos de residència a Catalunya

950.000, podríem estimar en 200.000 les persones en situació irregular a Catalunya (el 17,39%). Cal destacar que en algun cas aquesta irregularitat és sobrevinguda: són persones que per motius administratius o per manca de cotització a la Seguritat Social a causa de l'atur, han perdut els seus papers.

La irregularitat per gènere: la irregularitat afecta més als homes que a les dones. Aquesta tendència s'ha començat a constatar a partir del 2008. Segons dades del 2009, el 46,5% de les persones en situació irregular eren dones.

La irregularitat per procedència: el col·lectiu bolivià és qui més pateix la situació d'irregularitat, seguit pel marroquí i pel senegalès.

SITUACIÓ LABORAL

Hi ha un increment important de persones que no treballen, amb una pèrdua de 6 punts en comparació al 2008. Aquesta pèrdua es registra especialment en el sector de la construcció, que ha passat de ser el primer sector al 2008 a ocupar el quart sector (12%) al 2009. Això coincideix amb les dades de les altes a la Seguritat Social, ja que en un any en el sector de construcció ha perdut prop de 40.000 llocs de treball ocupats per treballadors estrangers.

L'atur entre les persones usuàries del CITE afecta principalment al col·lectiu marroquí, especialment els homes, seguit per l'equatorià, el colombià i el senegalès. En canvi, la paradoxa és que el col·lectiu bolivià, amb més irregularitat administrativa, és el menys afectat per l'atur. Això demostra una vegada més el pes de l'economia submergida entre aquest col·lectiu.

També hem de destacar un atur camuflat en el servei domèstic discontinu, de persones que per poder renovar els seus permisos de residència i autorització de treballar es donen d'alta a la Seguritat Social com a discontinus, es paguen les cotitzacions a la Seguritat Social però no treballen o treballen en un altre sector.

Al 2009, es confirma la tendència iniciada en anys anteriors d'increment de l'economia submergida: així, si al 2006 representava el 27,39 %, al 2007, el 52,79 %, al 2008, el 53,43 %, finalment al 2009, ha arribat al 54,4%. I ja no afecta només a persones en situació administrativa irregular, sinó a persones amb permís de residència i autorització per treballar, sobretot en el sector de l'hostaleria i el servei domèstic.

El servei domèstic continua sent, per excel·lència, el sector amb persones que treballen en l'economia submergida, seguit per la construcció i l'agricultura. Per procedència, el col·lectiu més afectat és el bolivià.

Hem de destacar la necessitat d'una intervenció decidida de la Inspecció de treball contra aquest frau molt elevat a la Seguretat Social. També el govern ha de pensar altra vegada en flexibilitzar els requisits de renovació. Les mesures preses a aquest nivell en juny del 2009 han quedat sobrepassades per l'agreuament de l'atur. Malgrat les mesures limitades de flexibilitat en les renovacions, molta gent no podrà renovar les seves autoritzacions per la dificultat de troba feina i de cotitzar a la Seguretat Social, i lamentablement cauran en la irregularitat i engrossiran l'economia submergida.

Barcelona, 15/02/2010